

درختکاری در متن زندگی

یادداشت

مرتضی تیموریان
پژوهشگر مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع)

«درختکاری» و تعامل با طبیعت به مرور از متن زندگی انسان ها فاصله گرفته و به یک حاشیه سبز تزینی و با فاصله تبدیل شده است؛ به نظر می رسد نگاه به فضای سبز در کشور و حکمرانی در این عرصه نیازمند تأمل و بازنگری است.

حوالی اسفند ماه، زمانی که انسان پایش را از سطح سخت ساختمان ها و آسفالته خیابان ها به درون طبیعت می گذارد، با تمام وجود با طبیعت همنا می شود و با دیدن رویش های بی دریغ نقطه به نقطه طبیعت، دلش کشت وکار می خواهد. اگر روز مبارک «درختکاری» در نیمه اسفند به صورتی نمادین در کشور گرامی داشته می شود، گویای همین کشش طبیعی انسان برای همناویی با عالم هستی و بلکه جلوداری در شکوفایی آن در طلیعه باطراوت بهار است. به لطف خداوند، امسال این ایام مبارک مقارن شده است با ماه بندگی خداوند و همچنین مقارن با رویشی دوباره در غزه، سرزمین سبز و البته سرخ درختان زیتون پس از یک مقاومت جانانه، هر چند مظلومانه اما مقتدرانه، در مقابل بزرگ ترین جنایتکاران جهان و به زانو درآوردن آن ها؛ به امید ثمردهی نهایی این رویش ریشه دار و آزادی قدس شریف.

سخن در باب «درختکاری» و اهمیت درخت، به خصوص با یک زاویه نگاه اسلامی بسیار است و رهبر حکیم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) نیز در سال های گذشته، در مراسم روز درختکاری ابعاد بسیاری از موضوع را از نگاه والای اسلام تبیین فرموده اند و شاید حرف های ناگفته بسیاری هم هنوز باقی مانده باشد. آنچه نگارنده مخاطب را به تأمل در مورد آن دعوت می کند این است که «درختکاری» در چه زمینه ای معنا و فرهنگ سازی می شود؟ ملت عزیز و کشورمان در چه بافتی برای این عمل خیر و پرفایده تلاش می کنند؟ در نگاه اول و به صورتی کاملاً طبیعی، «توسعه فضای سبز» می تواند بافت و زمینه بی رقیب طرح مسئله اصلی «درختکاری» فرض شود، اما آیا این زمینه برای هدفی که درختکاری دنبال می کند، مناسب است یا نیاز است در آن بازنگری شود؟

درختکاری از دو زاویه نگاه

ابتدای بحث باید حساب آشپزی در خانه را با تهیه غذاهای عمومی و مهمان خانه ها جدا کنیم؛ بحث حاضر هر چند غیرمرتبط با کشاورزی و کسب وکارهای تولیدی در دامان طبیعت نیست، اما باید حساب درختکاری به عنوان یک فرهنگ عمومی را از کشاورزی، زراعت و باغبانی به عنوان یک شغل و محل کسب درآمد جدا کنیم. قطعاً کشاورزی به عنوان ترکیبی از کاشتن و کوشیدن، نمونه ای اعلا از پرورش گیاهان و درختکاری است، اما اینجا سخن از یک مؤلفه مهم از زندگی هر انسانی به میان می آید، حتی اگر شغل او کشاورزی نباشد. از سویی دیگر، وقتی سخن از یک نوع تعامل با طبیعت غیر از کشاورزی و گسترده تر و عمومی تر از کشاورزی به میان می آید، بسیاری آن را ذیل عنوان محیط زیست یا لاقط منابع طبیعی جایابی می کنند، اما قطعاً منظور، آن مباحث کلان نیز نیست. شهرداری ها، معماران و مهندسان شهرسازی اصطلاح و مفهومی رامیان کشاورزی و محیط زیست یا منابع طبیعی، تولید و عملیاتی کرده اند به نام «فضای سبز» و منظورشان از آن ایجاد نوعی پوشش گیاهی در مناطق شهری و روستایی برای ارتقای کیفیت زندگی انسان ها در این مناطق است. معمولاً وقتی صحبت از درختکاری می شود، نه منظور باغبانی کردن است و نه منظور حفاظت از منابع طبیعی، جنگل ها و مراتع بزرگ کشور، بلکه منظور کاشتن درخت در همین فضای سبزی است که نزدیک محل سکونت، محل کار و رفت و آمدهای روزمره شهری یا حتی روستایی شکل می گیرد.

جدای از مباحثی مانند فواید بی نظیر درخت و گیاه برای تصفیه هوا یا برکات معنوی آن، به دو صورت متفاوت می توان به این فضا یا محیط طبیعی و حاوی پوشش گیاهی در میان زندگی عادی افراد نگاه کرد. نگاه اول، «فضای سبز» را بیش از هر چیزی، یکی از تزیینات شهری یا روستایی (حتی درون ساختمانی) می داند که محیط شهر را زیبا و ملایم طبع می کند؛ در این نگاه کبرای استدلال ها بر زیبایی تکیه دارد و در نتیجه ممکن است در یک جایا درختکاری و پوشش سبز مصداق یابی شود و در جای دیگر با ساخت یک مجسمه یا هر منظره زیبایی دیگر.

ادامه در صفحه ۳

فرهیختگان

شماره ۴۳۷۱
۱۶ اسفند ۱۴۰۳
۵ رمضان ۱۴۴۶
۶ مارس ۲۰۲۵
پنجشنبه
۱۶ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

رهبر انقلاب با کاشت نهال تلویحا ایده ای را نقد کردند
که حفظ محیط زیست را مخالف تولید ثروت می داند

هم ثروت هم محیط زیست

آمارها نشان می دهد هم پوشش گیاهی در کشور افزایش یافته هم تخریب جنگل ها

رشد لاک پشتهی تولید جنگل

سریال های نوستالژیک تلویزیون همچنان پرمخاطب هستند

روزی روزگاری ماه رمضان

«فرهیختگان» گزارش می دهد

پیچیدگی هوا جبهه با واسطه گری روسیه

سادیسم مانکن

موزیک لجن با چه سرمایه ای تولید می شود
واژه مکانیسمی برای جذب مخاطب استفاده می کند

پنجشنبه ها جمعه می شود؟

پس از ایرادهای شورای نگهبان به لایحه تعطیلی شنبه ها، مجلس تعطیلی پنجشنبه ها را تصویب کرد